

Remissyttrande

Datum 2021-01-26

Dnr 3080-2020

Handläggare

Joacim Johannesson
Havsplaneringsenheten
joacim.johannesson@havochvatten.se

Infrastrukturdepartementet
i.remissvar@regeringskansliet.se

Yttrande över promemorian Tidsfrister och kontaktpunkt för att främja produktionen av förnybar energi (I2020/00279)

Sammanfattning

Havs- och vattenmyndigheten (HaV) tillstyrker de förslag till ny lagstiftning som lämnas i promemorian Tidsfrister och kontaktpunkt för att främja produktionen av förnybar energi (I2020/00279).

Havs- och vattenmyndighetens inställning

Promemorian avser en ny föreslagen lag samt tillhörande förordning. Bestämmelserna i dessa genomför artikel 16 i Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2018/2001 av den 11 december 2018, om främjande av användningen av energi från förnybara energikällor.

HaV tillstyrker förslagen i promemorian. Liksom regeringen ser inte HaV behov av strängare tidsfrister än direktivets minimikrav. HaV ser reglerna i förslaget kring när tidsfristen inleds samt möjlighet till förlängning med upp till ett år, då exempelvis synnerliga skäl föreligger på grund av omfattande kompletteringsbehov, som väl avvägda och ändamålsenliga. I tillståndprocesser för verksamheter för förnyelsebar energi kan underlagen och innehåll i exempelvis miljöbedömningar vara komplicerade. Det kan leda till behov av skriftväxling i form av yttranden, kompletteringar och tidskrävande utredningar.

HaV noterar att prövningar relaterade till förnyelsebar energi inom vissa områden, såsom vindkraftparker och andra anläggningar för energiutvinning i havet, kan komma att påverkas olika vid införandet av föreslagen författning på grund av geografisk placering. Vindkraftparker inom territorialhavet prövas, i den del som rör tillstånd för exempelvis vattenverksamhet, av mark- och miljödomstolen enligt miljöbalken och faller således i dessa delar utanför nu föreslagna regler. Lagen om Sveriges ekonomiska zon anger däremot att anläggningar, såsom vindkraftparker till havs, som geografiskt placeras i Sveriges ekonomiska zon kräver tillstånd från regeringen. Det medför att dessa anläggningar samt även samråd och övriga nödvändiga tillstånd för till exempel utforskning, kabelnedläggning under kontinentalsockellagen etc. omfattas av de nya tidsfristerna.

Mark- och miljödomstolen prövar, såsom nämnts ovan, bland annat ansökningar om tillstånd för vindkraft inom territorialhavet i enlighet med bestämmelser för vattenverksamhet i miljöbalken. Enligt 4 § omfattas således inte dessa tillstånd av tidsfristen i 5 § i förordningsförslaget. Detsamma gäller även för vattenkraft som ska omprövas enligt den nationella planen och övriga tillstånd som prövas av mark- och miljödomstol enligt 21 kap 1a § miljöbalken. HaV noterar att detta innebär att prövningar om tillstånd till förnyelsebar energi i Sverige i vissa fall inte kommer att omfattas av de tidsfrister som framgår av författningsförslagen. HaV har dock ingen uppfattning om hur många planerade verksamheter som det kan komma att omfatta eller hur stor andel av den förnyelsebara energiproduktionen som det påverkar. Den nationella planen för moderna miljövillkor innefattar cirka 2 000 vattenkraftverk och dammar som ska omprövas under tidsperioden 2022-2037. Eftersom dessa ska prövas av domstol omfattas de därmed inte av tidsfristen i förordningsförslaget.

I 3 § i den föreslagna förordningen framgår att om det i fråga om prövningar enligt 4 § finns en bestämmelse med en kortare tidsfrist än vad som anges i 5 § i lag eller i en annan förordning, tillämpas den bestämmelsen. HaV noterar att såväl anmälningspliktig miljöfarlig verksamhet som anmälningspliktig vattenverksamhet redan omfattas av tidsfrister såtillvida att en anmälningspliktig verksamhet får påbörjas tidigast efter att en viss tid förflutit efter det att anmälan har gjorts, om inte tillsynsmyndigheten bestämmer något annat. I fråga om miljöfarlig verksamhet är det sex veckor (9 kap. 6 c § miljöbalken) och för vattenverksamhet är det åtta veckor (11 kap. 9 b § miljöbalken). Detta innebär i realiteten en tidsfrist för handläggningen eftersom tillsynsmyndigheten enligt praxis inte kan reglera verksamheten om de sex eller åtta veckorna har passerat utan att tidsfristen ändrats (se MÖD 2017:67). Det framstår som oklart om den tidsfrist som framgår av förordningsförslaget träder in för det fall tiden (de sex eller åtta veckorna) enligt miljöbalken förlängs av tillsynsmyndigheten. Detta kan lämpligen förtydligas i den fortsatta beredningen.

HaV noterar att gränsdragningsproblem kan uppstå vid prövningar av i förordningen angivna anläggningar eller verksamheter enligt 29 kapitlet miljöprövningsförordningen. Dessa anläggningar eller verksamheter har inte alltid som syfte att producera förnybar energi och skulle därmed inte omfattas av de nya tidsfristerna. Hur denna möjliga gränsdragningsproblematik ska hanteras, exempelvis av prövningsmyndigheten, bör belysas i den fortsatta beredningen.

HaV vill också uppmärksamma att det är av vikt att prövningsmyndigheten remitterar ansökningshandlingar i god tid så att remissinstanser ges rimlig tidsmässig möjlighet att bereda och lämna kvalitativa synpunkter. Det är särskilt betydelsefullt i komplicerade och omfattande ärenden där remissvaren kan vara av stor vikt för tillståndsprövningen. Möjligheten för en remissinstans att begära anstånd med yttrande kan komma att begränsas av den yttre tidsgränsen hos prövningsmyndigheten.

När det gäller myndigheters informationsansvar förutsätter HaV att Energimyndigheten, som ansvarig för en digital kontaktpunkt, kommer att ha ett samordningsansvar gentemot de myndigheter som blir informationsansvariga.

Beslut om detta yttrande har fattats av ställföreträdande generaldirektören Maria Hellsten efter föredragning av utredaren Joacim Johannesson. I den slutliga handläggningen av ärendet har även avdelningschefen Johan Kling, enhetscheferna Eva Rosenhall och Johan Stål, verksjuristerna Fredrik Lindgren och Martin Jansson, verksamhetsstrategen Ann Lundström samt utredaren Lena Thulin Plate medverkat. I handläggningen i övrigt har avdelningschefen Mats Svensson och utredaren Malin Hemmingsson deltagit.

Maria Hellsten

Joacim Johannesson

Kopia till:

i.e.remissvar@regeringskansliet.se